

Památník Jakuba Jana Ryby a jeho České mše vánoční v Rožmitálu pod Třemšínem (foto: archiv Podbrdského muzea)

Krajem Jakuba Jana Ryby

Text: sm foto: Jaroslav Vogeltanz, archiv Podbrdského muzea

Centrem jihovýchodní části Brd je Rožmitál. Vlastně dva Rožmitály, které jsou od sebe vzdálené jeden a půl kilometru. První Slované se usídlili v oblasti dnešního Starého Rožmitálu nad říčkou Vlčavou asi v 10. století. Později se hlavní sídlo stěhovalo o kousek dále, k nově založenému hradu významného rodu Buziců. Tak vznikl dnešní Rožmitál pod Třemšínem, v pramenech zmiňovaný od roku 1265, který v roce 1850 obdržel městská práva.

Sláva pánů z Rožmitálu

„Rožmitál! Kolik zraků se udiveně zvedne při tak zvláštním, romantickém zvuku tohoto jména, kolik úst se otáže, kde leží toto neznámé místo, o kterém dosud nikdy neslyšeli, které ještě ani nespátřili.“ Tak začíná stať od místního rodáka Rudolfa Richarda Hofmeistersera (1868–1934), ve své době populárního spisovatele. Místo se ale může pochlibit více známými osobnostmi. Z rodu pánů z Rožmitálu pocházela krá-

lovna Johanka, od roku 1458 manželka Jiřího z Poděbrad. Dodnes připomíná moudrou panovnici, která se významně podílela i na vládnutí, krásná alej, jež vede kolem Podzámeckého rybníka do Starého Rožmitálu. Známý byl také Johančin bratr Lev z Rožmitálu a Blatné, který v letech 1465–1467 podnikl ve službách krále diplomatickou misi po Evropě. Tato cesta inspirovala Aloise Jiráska k dílu *Z Čech až na konec světa*.

Na procházce historickým centrem

Zadlužení pánové z Rožmitálu museli panství prodat Gryspenkům, kteří jej začali podstatně zvelebovat. Hrad přestavěli na renesanční zámek s výrazným palácem a rovněž jejich zásluhou došlo k založení známých brdských Padrtských rybníků. Po bitvě na Bílé hoře jim byl majetek zkonfiskován a získalo jej pražské arcibiskupství. Zámek se

stal sídlem správců panství a na svých cestách tady bydleli pražští arcibiskupové. Po roce 1948 v zámku žili zaměstnanci lesního závodu. Po sametové revoluci byl rozsáhlý objekt pražskému arcibiskupství vrácen. To jej však v roce 2001 vložilo do soukromé společnosti, což nebyl šťastný krok, neboť neudržený zámek začal rychle chátrat. O jeho uchování a oživení od roku 2019 usiluje spolek místních dobrovolníků. Konají se zde nejrůznější kulturní a další akce. Město má ale i jinak návštěvníkům co nabídnout. Centrum bylo vyhlášeno městskou památkovou zónou. Zdejší dominantou je kostel sv. Jana Nepomuckého, přestavěný z původní barokní kaple architektem Josefem Fantou v neobarokním stylu. Při návštěvě Rožmitálu pod Třemšínem určitě nevynechte ani místní Podbrdské muzeum, otevřené roku 2010. Sídlí v rekonstruovaném areálu bývalé továrny a jeho součástí je také výstava historických automobilů, zvláště značky Aero. Část expozice je věnována zmiňované královně Johance a také cestě jejího bratra Evropou. Seznámit se můžete také s historií města, místními osobnostmi i všedním životem. Mimo to se tu dozvíte i o lesních řemeslech, jmenovitě uhlířství a dehtářství. Prostory muzea zdobí kresby místního výtvarníka Miroslava Háška, které probouzejí atmosféru starých časů. K vyhledávaným exponátům patří unikátní model

Alej Johanky z Rožmitálu (foto: Jaroslav Vogeltanz)

Slavnost královny Johany z Rožmitálu, druhé manželky Jiřího z Poděbrad, každoročně připomíná významné události historie spjaté s Rožmitálem (foto: archiv Podbrdského muzea)

katedrály svatého Víta ze slámy a také rozsáhlá sbírka vyřezávaných erbů českých měst a šlechtických rodů. Celé podkrovní patro pak slouží jako památník Jakuba Jana Ryby a jeho České mše vánoční. Za zmínku ne-

pochybně stojí i to, že rázovitě čtvrti pod náměstím se přezdívá „rožmitálské Benátky“, přičemž rozlehlý Podzámecký rybník, na jehož hladině se zrcadlí silueta zámku, posloužil jako inspirace mnoha výtvarným umělcům.

Inzerce

77 romantických, dobrodružných a tajemných míst

